

DATUM
2022-01-27
ERT DATUM
2021-11-08

DIARIENR
2021/220
ER BETECKNING
N2021/02166

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67)

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder och styrmedel för att stödja en utveckling mot fossiloberoende jordbruk. Statskontoret lämnar synpunkter utifrån vår kompetens om styrning och organisering av offentlig verksamhet. Det innebär att vi i remissvaret lämnar synpunkter på följande av utredningens förslag:

- Förtydligande av Jordbruksverkets instruktion
- Komplettering av Jordbruksverkets uppdrag att årligen följa upp livsmedelsstrategin.

Vi avstår från att kommentera utredningens övriga förslag.

Förtydligande av Jordbruksverkets instruktion

Utredningen föreslår att Jordbruksverkets instruktion förtydligas så att myndigheten i allt sitt arbete ska verka för konkurrenskraft och lönsamhet.

Statskontoret anser att det är otydligt på vilket sätt förtydligandet av instruktionen kommer att förändra Jordbruksverkets ansvar och ambitioner på området eller hur förslaget är tänkt att bidra till en utveckling mot fossiloberoende jordbruk. Redan idag framgår det av instruktionen att myndigheten ska verka för en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion. Utredningen framhåller också att förslaget inte kommer att innebära några förändringar i myndighetens arbetsuppgifter eller prioriteringar men att förtydligandet kommer att ge uppgiften mer formell tyngd och skicka ett viktigt signalvärde.

Statskontoret bedömer att det inte är effektivt att använda myndighetens instruktion för att styra med signalvärden. Utan tydlig vägledning från regeringen blir det svårt för myndigheten att göra välvägd prioriteringar mellan olika uppgifter. I tidigare analyser av Jordbruksverket har både Statskontoret och även ESV visat att myndigheten befinner sig i ett pressat ekonomiskt läge och att myndighetens administrativa kostnader för hantering av EU-stöd inte minskar trots att Jordbruksverket har haft i uppdrag att genomföra åtgärder för att minska

kostnaderna.¹ ESV föreslår i sin analys av Jordbruksverket att myndigheten bör genomlys verksamheten och renodla myndighetens uppgifter. I Statskontorets rapport från 2016 är en av slutsatserna att Jordbruksverket har prioriterat ner arbetet med exempelvis analyser av jordbrukspolitiken och den egna kunskapsproduktionen. Mot bakgrund av detta är det i nuläget inte ändamålsenligt att föreslå instruktionsändringar utan ökad finansiering och utan en tydlig förväntan om vad ändringen ska ge för effekt.

Komplettering av Jordbruksverkets uppdrag att årligen följa upp livsmedelsstrategin

Utredningen föreslår att Jordbruksverket får i uppdrag att följa upp fler indikatorer inom ramen för den årliga uppföljningen av livsmedelsstrategin. Jordbruksverket ska enligt förslaget ta fram fler indikatorer för att följa prisutvecklingen på till exempel gödsel, växtskyddsmedel, foder och drivmedel. En sådan uppföljning bör enligt utredningen också inkludera en internationell jämförelse.

Statskontoret avstyrker förslaget om att Jordbruksverket ska få i uppdrag att följa prisutvecklingen på insatsmedel inom jordbruket. Vi anser att utredningen inte i tillräcklig grad har analyserat konsekvenserna för Jordbruksverket och vilka resurser som kommer att krävas för den utvecklade uppföljningen. Det framgår av betänkandet att Jordbruksverket inte har de uppgifter som krävs för uppföljningen samlat redovisade. Det kommer sannolikt att krävas en större arbetsinsats och därmed resurser för att samla in och analysera data för att kunna göra uppföljningen. I likhet med vår synpunkt på förslaget om att förtydliga Jordbruksverkets instruktion anser vi att Jordbruksverket inte bör ges nya uppdrag utan medföljande finansiering.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Matilda Ardenfors och utredare Emeli Mårtensson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Emeli Mårtensson

¹ Statskontoret (2016:25). *Jordbruksverkets ökade kostnader för administration av EU-stöd – konsekvenser och utmaningar* och Ekonomistyrningsverket (2021:11). *Översyn av Jordbruksverkets förvaltningsanslag och hantering av EU-stöd*.